

# Внутрішні води Південної Америки. Найбільші річки

Автор: Денисик Оксана Олександрівна

□

**Тема: Води суходолу Південної Америки.**

## **Найбільші річки**

### **Мета уроку:**

*Освітня:* ознайомити із загальними рисами вод суходолу материка, основними річковими системами; сприяти розумінню впливу клімату та рельєфу на формування та розподіл вод суходолу; вдосконалювати уміння та навички характеризувати найбільші річкові системи материка; виявити залежність розподілу водних об'єктів від кліматичних особливостей; в ідзначити багатство поверхневих та підземних вод материка. Виявити особливості використання людиною водойм Південної Америки.

*Виховна:* Сприяти формуванню світоглядних ідей про взаємозв'язки та єдність компонентів природи на основі матеріалу про вплив кліматичних умов на живлення та режим річок, а рельєфу - на характер їх течії. Сприяти екологічному вихованню учнів, на основі матеріалу про використання людиною внутрішніх водойм Південної Америки та їх охорону.

*Розвиваюча:* Розвивати у школярів інтерес до вивчення географії; розвивати логічне мислення учнів, вміння обґрунтовувати свої погляди, робити висновки та порівняння.

**Обладнання:** фізична карта Південної Америки, підручники, атласи, контурні карти, авторська презентація.

**Основні поняття:** води суходолу, басейни річок, річкова система, режим, живлення, водоспад, тектонічне озеро, озера лагуна, льодовик, підземні води.

**Тип уроку:** вивчення нового матеріалу.

## Хід Уроку

### I. Організаційний момент

### II. Актуалізація опорних знань та вмінь

#### *Закінчіть речення.*

- Південна Америка розташована в кліматичних поясах: екваторіальному...
- Кількість опадів, що випадають на східному узбережжі, становить близько...
- Особливий тип клімату, що формується в Андах, називається...
- До внутрішніх вод материка належать: річки...
- Найповноводніша річка земної кулі, що розташована в Південній Америці, називається...

#### *Асоціація*

Учні по черзі називають слова, які асоціюються в них з материком Південна Америка.

### III. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності

Загальновідомою є така думка: «Водна мережа материка — це дзеркало його клімату та рельєфу».

Чи згодні ви з ним? Сьогодні на уроці, вивчаючи внутрішні води Південної Америки, ви маєте нагоду підтвердити або спростувати це твердження.

### IV. Вивчення нового матеріалу

#### *Загальна характеристика внутрішніх вод Південної Америки*

За забезпеченістю водами Південна Америка посідає перше місце серед усіх материків. Континент охоплює близько 12 % площі суходолу, але на нього припадає 27 % загального світового стоку води. Це обумовлено насамперед винятково вологим кліматом. Тут сформувалися великі річкові системи. Переважна їх більшість належить до басейну атлантичного океану. Найпотужніші річки: амазонка, Парана, Сан-Франсіску, Оріноко. Живлення більшості річок — дощове, лише деякі річки одержують воду за рахунок танення снігу й льоду в горах. Перетинаючи на своєму шляху гори та

плоскогір'я вони утворюють пороги, переكاتи, водоспади. Завдяки цьому на одній із приток річки Оріноко розташований найвищий водоспад світу — Анхель (1054 м), а на притоці Парани потужний водоспад — Ігуасу (72 м).

Південна Америка бідна на озера. Найвідоміше озеро материка – *Тітікака*. Це найбільше високогірне озеро світу. Воно розташоване на висоті 3812 метрів над рівнем моря. Площа озера – 8300 км<sup>2</sup>, максимальна глибина – 304 метри.

Вздовж берегів Атлантичного океану розташовані великі озера лагуни. Найбільше з них – озеро *Маракайбо*, сполучене з Венесуельською затокою Карибського моря. В це озеро впадає маленька річка Кататумбо. І саме в місці її впадіння в озеро виникає таке дивовижне явище, яке має назву «Блискавки Кататумбо».

Гірських льодовиків в Андах теж мало. У міру просування на південь висота снігової лінії поступово знижується.

### ***Робота з підручником та зошитом.***

Учні дають письмову характеристику найбільших річок Південної Америки (Амазонка, Парана, Оріноко) та презентують їх.

#### **План характеристики**

1. Назва;
2. Місце витоків;
3. Довжина;
4. Переважне живлення;
5. Характер течії;
6. Найбільші притоки;
7. Місце впадіння;
8. Господарське використання.

### **V. Закріплення вивченого матеріалу**

• Якими причинами пояснюється високий показник річкового стоку Південної Америки?

• До басейну якого океану належить більша частина річок Південної Америки? Чим це пояснюється? • Який тип живлення характерний для більшості річок материка?

• Яке походження мають озера Південної Америки? У яких районах розташовані найбільші з них?

• Що спільного в річкових системах Південної Америки та Африки? Що їх відрізняє?

- Чому процес заледеніння в Андах не набув значного поширення?

## VI. Підсумок уроку

## VII. Домашнє завдання

- Опрацювати текст параграфа та опорний конспект.
- Виконання практичної роботи 8 (продовження). Позначити на контурній карті великі річки й озера Південної Америки.
- Випереджальне (окремим учням): підготувати доповіді про природні зони Південної Америки, рослинний і тваринний світ.

### Цікаво!

Ø Амазонка (6516 км) — найповноводніша річка світу, має найбільший річковий басейн у світі. Її площа дорівнює площі всієї Австралії – 7 млн. кв. км. Бере початок у Перуанських Андах із головного свого витoku — річки Мараньон. Після злиття з Укаялі річка отримує назву Амазонка. За довжиною амазонка поступається лише Нілу. У ній стільки води, скільки в Конго, Міссісіпі, Янцзи та Обі разом узятих. В Амазонки понад 1100 приток, 20 із яких мають довжину від 1500 до 3500 км. Понад сотня приток Амазонки судноплавні. Завдяки численним притокам Амазонка залишається повноводною цілий рік.

Ø Амазонку ще називають домівкою піраній.

Ø На острові Тринідад, недалеко Венесуели, знаходиться найбільше озеро натурального асфальту — «Озеро Дьогтю». Воно включає в себе такі компоненти: бітум(40%), глину(30%), солону воду(30%). Площа даного озера — 45 гектарів, глибина — 82 метра. Густина озера настільки велика, що людина може ходити по його поверхні. Час від часу з глибини піднімаються сірчані гази. Дослідження показують, що озеро помалу розширюється в площі.

Ø Салар-де-Уюні, Болівія. Під час сезону дощів( січень-лютий) найбільша солонина долини світу покривається шаром води, товщиною в один дюйм, який відзеркалює небо. Так-зване дзеркало творить неземну красу природи.

Ø Водопад Анхель, Венесуела. Найвищий водоспад у світі, його висота становить майже один кілометр. Через розташування в дуже дикій місцевості, про його існування стало відомо в 1935 році. На сьогодні, помилуватись його красою можливо тільки з повітря.

Ø Каньон Колька, південь Перу. Глибина досягає 3400 метрів, це майже вдвічі більше за глибину Гранд-Каньону в Колорадо!

Ø Озеро Тітікака, Перу і Болівія. Найбільше у світі високогірне озеро і друге по величині на континенті. Для місцевих корінних жителів дане озеро є священним місцем.

Ø Льодовик Періто Морено, Аргентина. Кожного дня лід зсувається на 2 метри. Дивовижне видовище для туристів, спостерігати, як з великим гуркітом і бризгами лід валиться в озеро.

Ø Лагуна Колорада, Бразилія. «Кольорова лагуна» - це неглибоке місце, яке переповнене червоними водоростями. Дане місце стало цілим пасовищем і домівкою для рожевих фламінго.

Ø **Блискавки Кататумбо** — атмосферне природне явище, що виникає над місцем впадання річки Кататумбо в озеро Маракайбо (Південна Америка). Феномен виявляється у виникненні світіння на висоті близько 5 км без супроводу акустичних ефектів (тобто без грому) на Землі.

Блискавки виникають вночі і тривають близько 10 годин, 140-160 ночей на рік, що в сумі становить близько 1,2 млн розрядів на рік. Блискавки видно з відстані до 400 км, їх здавна використовували для навігації, тому явище також відоме під назвою «Маяк Маракайбо».